C/2024/2102

26.3.2024

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα

α) «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 και (ΕΕ) 2018/1724 όσον αφορά τη χρήση του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και της ενιαίας ψηφιακής θύρας για τους σκοπούς ορισμένων απαιτήσεων που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) …/… του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία»

[COM(2023) 515 final — 2023/0314 (COD)]

και β) «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία»

[COM(2023) 516 final — 2023/0315 (COD)]

(C/2024/2102)

Εισηγητής: ο κ. **Giuseppe GUERINI**

Αίτηση γνωμοδότησης	α) Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 23.11.2023
	α) Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 20.9.2023
	β) Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2.10.2023
	β) Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 20.11.2023
Νομική βάση	Άρθρα 50 και 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	20.12.2023
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	17.1.2024
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	584
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	
(υπέρ/κατά/αποχές)	225/1/2

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αποσκοπεί στη διευκόλυνση των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των μη κερδοσκοπικών σωματείων στην ΕΕ μέσω της δημιουργίας μιας νέας νομικής μορφής, του «ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου», και προτείνει στους συννομοθέτες να προχωρήσουν ταχέως στην έγκρισή της.

1.2. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα μη κερδοσκοπικά σωματεία και οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην εσωτερική αγορά και συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα κράτη μέλη να άρουν τους νομικούς και τους διοικητικούς φραγμούς, προωθώντας έτσι τον ρόλο που διαδραματίζουν οι ενώσεις αυτές στην ΕΕ ως προς τη δημιουργία οικονομικής και κοινωνικής αξίας.

1.3. Η πρόταση συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία και συνδέεται με ορισμένες από τις δράσεις του, όπως με την πρόταση σύστασης για την ανάπτυξη συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία στα κράτη μέλη και με τα δύο έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη φορολογία.

1.4. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει το δυναμικό των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς και υπενθυμίζει την ανάγκη να προωθηθεί η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού οικοσυστήματος για τις οργανώσεις αυτού του είδους, προκειμένου να ενισχυθεί ο κοινωνικός χαρακτήρας της ενιαίας αγοράς.

1.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για την καθιέρωση μιας επιπλέον νομικής μορφής, του ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου (ECBA) στα εθνικά νομικά συστήματα των κρατών μελών, προκειμένου να μειωθεί ο νομικός και ο διοικητικός φόρτος όσον αφορά την αναγνώριση και τη δημιουργία μη κερδοσκοπικών σωματείων που ασκούν δραστηριότητες σε άλλο κράτος μέλος.

1.6. Η ΕΟΚΕ προτείνει να είναι δυνατή η απόκτηση του καθεστώτος ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου για όλες τις επιλέξιμες οργανώσεις που έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμη και αν στα μέλη του εκτελεστικού οργάνου συγκαταλέγονται φυσικά πρόσωπα που διαμένουν σε χώρες εκτός της ΕΕ, και ιδίως σε χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

1.7. Η ΕΟΚΕ συνιστά, με σεβασμό προς τη δημοκρατική αρχή και την αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, να αφεθούν στη διακριτική ευχέρεια των καταστατικών των ίδιων των σωματείων και των μελών τους οι διάφορες μορφές συμμετοχής στα σωματεία και η έκφραση του δικαιώματος ψήφου.

1.8. Η πρωτοβουλία αυτή συμβάλλει στην αναγνώριση του ρόλου των μη κερδοσκοπικών σωματείων, τα οποία επιτελούν, εκ του καταστατικού τους και βάσει νομοθετικής εντολής, λειτουργίες κοινής ωφέλειας στην Ευρώπη. Η πρωτοβουλία αποτελεί σημείο αναφοράς για μελλοντικά μέτρα τα οποία μπορούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη διασυνοριακών δραστηριοτήτων για άλλες οντότητες που επιτελούν λειτουργίες κοινής ωφέλειας, όπως τα ταμεία αλληλασφάλισης και τα ιδρύματα.

1.9. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει και επικροτεί τη δημιουργία του «πιστοποιητικού ECBA», το οποίο θα επιτρέπει την αναγνώριση αυτής της νέας νομικής μορφής σε ολόκληρη την Ένωση μετά την καταχώριση ενός ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου σε ένα κράτος μέλος, ωστόσο συνιστά να βελτιωθούν τα συστήματα ταξινόμησης και καταχώρισης μέσω της δημιουργίας συγκρίσιμων βάσεων δεδομένων.

1.10. Έχοντας επίγνωση της πολυπλοκότητας των διαφορετικών θέσεων μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τα ιδρύματα, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πρόταση για τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία θα μπορούσε να αποτελέσει πολύτιμο σημείο αναφοράς για την επανέναρξη των συνομιλιών μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ σχετικά με το ευρωπαϊκό καταστατικό για τα ιδρύματα.

2. **Παρατηρήσεις σχετικά με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

2.1. Η πρόταση που αναλύεται στην παρούσα γνωμοδότηση συμπληρώνει τα μέτρα τα οποία προβλέπονται στο νομοθετικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2023 στο πλαίσιο της εφαρμογής του σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία. Η παρέμβαση αποτελείται από μια οδηγία και έναν κανονισμό, και έχει το πλεονέκτημα να καλύπτει το νομοθετικό κενό που επισημαίνεται σαφώς στην εκτίμηση επιπτώσεων η οποία συνοδεύει την πρόταση. Για την ακρίβεια, δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες σε επίπεδο ΕΕ που να επιτρέπουν στα μη κερδοσκοπικά σωματεία να δραστηριοποιούνται διασυνοριακά στην εσωτερική αγορά.

2.2. Στην εκτίμηση επιπτώσεων επισημαίνονται τέσσερις φραγμοί για τη συμμετοχή των μη κερδοσκοπικών σωματείων και οργανώσεων στην εσωτερική αγορά, οι οποίοι καθιστούν την εν λόγω συμμετοχή εκ των πραγμάτων δύσκολη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αδύνατη: i) το δικαίωμα ίδρυσης μη κερδοσκοπικών σωματείων όταν αυτά δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο· ii) οι δυνατότητες των εν λόγω σωματείων να παρέχουν υπηρεσίες και αγαθά· iii) η δυνατότητα συμμετοχής και συνεισφοράς σε ενιαία κεφαλαιαγορά· iv) οι δυνατότητες συμμετοχής στα όργανα διακυβέρνησης των μη κερδοσκοπικών σωματείων, όταν αυτά δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο. Από τα παραπάνω προκύπτουν η έλλειψη διασυνοριακής κινητικότητας των μη κερδοσκοπικών σωματείων, αλλά και η μείωση της δυνατότητας ανάπτυξης μιας επενδυτικής αγοράς με κοινωνικό αντίκτυπο στην Ευρώπη, όπως θα μπορούσε να συναχθεί σε κάποιον βαθμό από την περιορισμένη χρήση του κανονισμού ΕΤΚΕ ([1]), ο οποίος είχε προβλεφθεί ειδικά για την προώθηση των επενδύσεων στην κοινωνική επιχειρηματικότητα.

2.3. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία συγκεντρώνει και υλοποιεί ορισμένες προτάσεις που έχουν επισημανθεί σε διάφορες γνωμοδοτήσεις ([2]) τα τελευταία χρόνια, διότι συμφωνεί με την αναγκαιότητα αυτής της παρέμβασης, η οποία αποσκοπεί στη διευκόλυνση των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των μη κερδοσκοπικών σωματείων στην ΕΕ μέσω της δημιουργίας μιας νέας νομικής μορφής, του «ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου». Τα διασυνοριακά σωματεία είναι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται πέραν των εθνικών συνόρων, συχνά με στόχο την προώθηση της συνεργασίας, της ανταλλαγής πληροφοριών και της κοινής χρήσης πόρων μεταξύ γειτονικών χωρών ή περιφερειών. Η πρόταση αποσκοπεί στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς με την άρση των νομικών και των διοικητικών φραγμών για τα μη κερδοσκοπικά σωματεία που δραστηριοποιούνται ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, προάγοντας έτσι τον ρόλο που διαδραματίζουν τα σωματεία αυτά στην ΕΕ ως προς τη δημιουργία οικονομικής και κοινωνικής αξίας. Η πρόταση θα επιτρέψει επίσης τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των σωματείων.

2.4. Πέραν των μη κερδοσκοπικών σωματείων, είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ο σημαντικός «κοινωφελής» ρόλος τον οποίο διαδραματίζουν άλλες φιλανθρωπικές οργανώσεις και ιδρύματα που ενίοτε αντιμετωπίζουν παρόμοιους φραγμούς με εκείνους οι οποίοι επισημαίνονται για τα σωματεία όσον αφορά την αναγνώριση της νομικής προσωπικότητας, τη μεταφορά της καταστατικής έδρας ή τη διασυνοριακή συγχώνευση· ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν λύσεις και για τις οργανώσεις αυτές, όπως είχε αρχικά ζητηθεί στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ([3]).

2.5. Η πρόταση συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία και συνδέεται με ορισμένες από τις δράσεις του, όπως με την πρόταση σύστασης που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο «Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές» (EPSCO) στις 9 Οκτωβρίου 2023 σχετικά με την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία στα κράτη μέλη και με τα δύο έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τα φορολογικά πλαίσια για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας και τις αρχές που απορρέουν από τη νομολογία της ΕΕ αναφορικά με τη φορολόγηση χωρίς διακρίσεις των φιλανθρωπικών οργανώσεων και των δωρητών τους. Ενώ πολλά μη κερδοσκοπικά σωματεία έχουν ως σημείο αναφοράς τις θεμελιώδεις αρχές της κοινωνικής οικονομίας, υπάρχουν επίσης μη κερδοσκοπικά σωματεία με διαφορετικούς στόχους, όπως η προώθηση και η προστασία των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και των δικαιωμάτων των πολιτών.

([1]) Ευρωπαϊκό Ταμείο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.

([2]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Το αναξιοποίητο δυναμικό της ευρωπαϊκής φιλανθρωπίας» (διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος της ρουμανικής Προεδρίας), (ΕΕ C 240 της 16.7.2019, σ. 24).

([3]) Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η ευρωπαϊκή φιλανθρωπία, βλ. Philea, Country profiles on the legal and fiscal landscape for philanthropy (Προφίλ χωρών όσον αφορά το νομικό και το φορολογικό τοπίο της φιλανθρωπίας) και Comparative Highlights of Foundation Laws (Συγκριτική ανάλυση επιλεγμένων σημείων των νομοθεσιών περί ιδρυμάτων).

2.6. Τα μη κερδοσκοπικά σωματεία δημιουργούν κοινωνική και οικονομική αξία ως πάροχοι υπηρεσιών στους τομείς της κοινωνίας, της υγείας, της περίθαλψης, του πολιτισμού, της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, του αθλητισμού, του περιβάλλοντος, της διεθνούς συνεργασίας και της ανθρωπιστικής στήριξης. Δημιουργούν επίσης χώρους συμμετοχής και ανάδειξης ηγετικών ικανοτήτων για την κοινωνία των πολιτών, ενισχύοντας τον ενεργό ρόλο των πολιτών και αναπτύσσοντας έτσι μια κοινωνική υποδομή για τη δημοκρατία.

2.7. Οι εν λόγω κοινωνικές υποδομές διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων που έχει ενώπιόν της η Ευρώπη, από την κλιματική αλλαγή έως την ψηφιακή μετάβαση, από την καταπολέμηση της φτώχειας έως την ανάπτυξη δεξιοτήτων, ενώ συχνά αποδεικνύουν ότι μπορούν να προσφέρουν σημαντικές λύσεις για την κοινωνική καινοτομία και να συνοδεύσουν την αλλαγή, δηλαδή ένα σύνολο λειτουργιών που συμβάλλουν αποφασιστικά στην ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

2.8. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πρωτοβουλία αυτή συμπληρώνει και ενισχύει αμοιβαία τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ανάπτυξη πλαισίων για την κοινωνική οικονομία και άλλες βασικές δράσεις για τα σωματεία και τα ιδρύματα οι οποίες περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία. Η νομοθετική πρωτοβουλία έχει ως στόχο να βοηθήσει τα μη κερδοσκοπικά σωματεία να υπερβούν τους φραγμούς που αντιμετωπίζουν ως βασικοί παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας όταν δραστηριοποιούνται διασυνοριακά στην ενιαία αγορά, δημιουργώντας ένα ευνοϊκό περιβάλλον που σέβεται τον πλούτο της πολυμορφίας των οργανωμένων μορφών στην κοινωνία των πολιτών της ΕΕ.

2.9. Όπως αναγνωρίζεται στο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, η κοινωνική οικονομία αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες που διευκολύνουν τη δημιουργία μιας Ευρώπης χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, δεδομένης της έντονης εστίασής της στην αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων, όπως η παροχή βοήθειας σε μειονεκτούσες ομάδες ώστε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή η παροχή βοήθειας και στήριξης σε ορισμένες ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, και τα άτομα που βρίσκονται μακριά από την αγορά εργασίας. Το δυναμικό των μη κερδοσκοπικών και των φιλανθρωπικών οργανώσεων παραμένει αναξιοποίητο στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς και αναπτύσσεται κυρίως σε τοπικό πλαίσιο. Η εν λόγω πρόταση αποσκοπεί στην προώθηση της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού οικοσυστήματος για αυτό το είδος οργανώσεων και συμβάλλει σημαντικά στο να καταστεί πιο κοινωνικός ο χαρακτήρας της ενιαίας αγοράς.

2.10. Η δέσμευση της σημερινής Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάπτυξη αυτής της νομοθετικής πρωτοβουλίας θα πρέπει να είναι φιλόδοξη και να αποσκοπεί στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς με ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τους διάφορους τύπους οργανώσεων που επιδιώκουν στόχους κοινής ωφέλειας, δημιουργώντας κοινό όφελος στην κοινότητα στην οποία δραστηριοποιούνται. Παράλληλα με το σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία, η εν λόγω πρόταση πρέπει να αλλάξει πραγματικά τα δεδομένα, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στην ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών, στις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και στην ευρωπαϊκή φιλανθρωπία να συμβάλουν σε μια κοινωνία τιθέμενη στην υπηρεσία των ανθρώπων και του πλανήτη. Θα πρέπει επίσης να δώσει τη δυνατότητα στην κοινωνική οικονομία στο σύνολό της να εργαστεί προς μια συμπεριληπτική και πολύμορφη Ένωση που θα λειτουργεί αποτελεσματικά και χωρίς αποκλεισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ καλεί τους συννομοθέτες να προχωρήσουν ταχέως στην έγκρισή της.

2.11. Είναι ζωτικής σημασίας να βελτιωθούν οι δυνατότητες των μη κερδοσκοπικών σωματείων να επιτυγχάνουν την αναγνώριση της νομικής προσωπικότητάς τους σε άλλα κράτη μέλη, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ίση μεταχείριση στην εσωτερική αγορά. Είναι εξίσου σημαντικό ο χαρακτηρισμός «ευρωπαϊκό διασυνοριακό σωματείο» να παραμείνει καθεστώς οικειοθελούς προσχώρησης και κανένα σωματείο να μην υποχρεούται να αλλάξει τη νομική του φύση.

2.12. Μεταξύ των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, τα ταμεία αλληλασφάλισης είναι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλισης ζωής και ζημιών, καθώς και συμπληρωματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Το ισχύον ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, δεδομένου ότι η νομική μορφή των ταμείων αλληλασφάλισης δεν αναγνωρίζεται σε όλα τα κράτη μέλη, δεν παρέχει στα ταμεία αλληλασφάλισης τη δυνατότητα να επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η εσωτερική αγορά. Η επιλογή του διασυνοριακού σωματείου θα μπορούσε να αποτελέσει ένα βήμα προς την κατεύθυνση της συγκεκριμένης αναγνώρισης των ταμείων αλληλασφάλισης.

2.13. Στα κράτη μέλη της ΕΕ υπάρχουν 3,8 εκατομμύρια μη κερδοσκοπικά σωματεία, τα οποία συνεισφέρουν στο ΑΕΠ της ΕΕ σε ποσοστό 2,9 %. Εκτιμάται ότι, χάρη στους νέους κανόνες, θα υπάρξει μείωση των διοικητικών δαπανών έως και κατά 770 εκατ. ευρώ ετησίως για τα περίπου 310 000 μη κερδοσκοπικά σωματεία που αντιμετωπίζουν επί του παρόντος τέτοιους φραγμούς όταν δραστηριοποιούνται σε άλλη χώρα, ποσό που θα μπορούσε να φτάσει δυνητικά τα 8,5 δισ. ευρώ σε διάστημα 15 ετών. Επιπλέον, εάν αρθούν οι φραγμοί που προσδιορίζονται στην πρόταση, αναμένεται ότι περίπου 185 000 άλλα μη κερδοσκοπικά σωματεία θα μπορούσαν να δρομολογήσουν διασυνοριακές δραστηριότητες και να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία έως και 4,2 δισ. ευρώ σε διάστημα 15 ετών ([4]).

2.14. Στην ΕΕ υπάρχουν 24 διαφορετικά ρυθμιστικά καθεστώτα που ισχύουν για τα μη κερδοσκοπικά σωματεία, στα οποία προστίθενται σε πολλές περιπτώσεις οι περιφερειακοί κανονισμοί. Αυτό το νομικό συνονθύλευμα δημιουργεί φραγμούς στη διασυνοριακή συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και, σε τελική ανάλυση, περιορίζει τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών. Επί του παρόντος, όταν τα μη κερδοσκοπικά σωματεία ασκούν δραστηριότητες σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο είναι εγκατεστημένα, δεν τυγχάνουν ομοιόμορφης αναγνώρισης της νομικής προσωπικότητας και ικανότητάς τους και συχνά οφείλουν να εγγραφούν για δεύτερη φορά ή ακόμη και να συστήσουν νέα νομική οντότητα στο εν λόγω κράτος μέλος.

([4]) COM(2023) 516 final.

2.15. Ορισμένα σωματεία που αποτελούνται από δίκτυα εθνικών και ευρωπαϊκών οργανώσεων, οι οποίες συχνά έχουν μέλη και δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο της ευρύτερης Ευρώπης, υπερβαίνουν τα σύνορα της Ένωσης. Προκειμένου οι εν λόγω οργανώσεις να είναι σε θέση να λάβουν πιστοποίηση ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου, θα πρέπει να αναθεωρηθεί το όριο που τίθεται στο άρθρο 7 της πρότασης οδηγίας, στο οποίο προβλέπεται ότι μόνο τα φυσικά πρόσωπα που είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να συμμετέχουν στο εκτελεστικό όργανο ενός ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου. Ο περιορισμός αυτός φαίνεται υπερβολικός. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η επέκταση στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο είναι απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της συμμετοχής στην ενιαία αγορά σύμφωνα με το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ.

2.16. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλιστεί ευελιξία στην κατανομή του δικαιώματος ψήφου, σύμφωνα με τη δημοκρατική αρχή, προκειμένου να γίνονται σεβαστές οι διάφορες μορφές συμμετοχής σε σωματεία που δραστηριοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο· μάλιστα η τρέχουσα διατύπωση του άρθρου 8, το οποίο προβλέπει μία ψήφο για κάθε μέλος του ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου, φαίνεται υπερβολικά περιοριστική.

3. **Ο ρόλος του ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου**

3.1. Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθιερώνει μια επιπλέον νομική μορφή, τη μορφή του ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου, στα εθνικά νομικά συστήματα των κρατών μελών, οι μεγάλες διαφορές της οποίας έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη στα έγγραφα που συνοδεύουν την πρόταση, καθώς και στο διατακτικό της πρότασης οδηγίας. Ο χαρακτηρισμός «ευρωπαϊκό διασυνοριακό σωματείο» έχει σχεδιαστεί ειδικά για διασυνοριακούς σκοπούς και θα μειώσει τον νομικό και διοικητικό φόρτο όσον αφορά την αναγνώριση και τη δημιουργία μη κερδοσκοπικών σωματείων που ασκούν δραστηριότητες σε άλλο κράτος μέλος.

3.2. Εκτός από την ανάπτυξη πρόσθετης νομικής μορφής για τα διασυνοριακά σωματεία, θα πρέπει να εξεταστεί ένα κατάλληλο μέσο για τα ιδρύματα. Ήδη το 2012 υπήρξε μια ανεπιτυχής προσπάθεια έγκρισης ενός ευρωπαϊκού καταστατικού για τα ιδρύματα· τώρα, χάρη στη δυναμική που προσφέρουν το σχέδιο δράσης και η σύσταση για την κοινωνική οικονομία, ίσως έφτασε το πλήρωμα του χρόνου για την εκ νέου δρομολόγηση μιας πρωτοβουλίας που θα κινείται προς την ίδια κατεύθυνση.

3.3. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία της κατάργησης των αδικαιολόγητων περιορισμών στην ελευθερία εγκατάστασης, στην ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών, στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων σε ορισμένα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρεί ιδιαίτερα χρήσιμο το γεγονός ότι το άρθρο 12 της πρότασης οδηγίας προβλέπει πως τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το ευρωπαϊκό διασυνοριακό σωματείο να υποχρεούται να καταχωριστεί μόνο μία φορά.

3.4. Τα μη κερδοσκοπικά σωματεία που επιθυμούν να ασκήσουν οικονομικές δραστηριότητες σε άλλο κράτος μέλος υποχρεούνται να συστήνουν και να καταχωρίζουν νέο μη κερδοσκοπικό σωματείο στο εν λόγω κράτος μέλος, με συνέπεια να επιβαρύνονται με πρόσθετες διοικητικές δαπάνες και διατυπώσεις.

3.5. Αυτό έχει επίσης συνέπειες όσον αφορά τη μεταβίβαση κεφαλαίων μεταξύ μη κερδοσκοπικών σωματείων, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η απρόσκοπτη ροή κεφαλαίων και να υποβαθμίζεται η ικανότητα των μη κερδοσκοπικών σωματείων να διεξάγουν τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος. Οι κανόνες διαφέρουν, επίσης, όσον αφορά την πρόσβαση σε κεφάλαια και τα μη κερδοσκοπικά σωματεία αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης σε χρηματοδοτικά δάνεια, πιστώσεις και εγγυήσεις εντός των πιστωτικών ιδρυμάτων.

3.6. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι με τη δημιουργία μιας νέας νομικής μορφής μη κερδοσκοπικού σωματείου δυνάμενης να αναγνωριστεί από όλα τα κράτη μέλη, μπορούμε να απελευθερώσουμε περαιτέρω το δυναμικό των παντός μεγέθους οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να υποστηρίξουμε την ουσιαστική συμβολή τους στην κοινωνία μας. Η μορφή αυτή μπορεί να αποτελέσει καίριο εργαλείο για την κινητοποίηση της συλλογικής συμμετοχής των πολιτών, ιδίως μέσω σωματείων και ιδρυμάτων, για τη διεξαγωγή περισσότερων κοινωφελών δραστηριοτήτων και τη συνεργασία σε όλους τους διαφορετικούς τομείς της κοινωνίας. Επιπλέον, τα σωματεία των διασυνοριακών περιφερειών θα είναι σε θέση να συνεργάζονται περαιτέρω, οικοδομώντας ένα ολοένα βαθύτερο αίσθημα ευρωπαϊκού πνεύματος και ιθαγένειας σε αυτούς τους μοναδικούς τομείς. Η εν λόγω πρωτοβουλία θα συμβάλει στην αναγνώριση του ρόλου των μη κερδοσκοπικών σωματείων κοινής ωφέλειας στην Ευρώπη και θα χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς για μελλοντικές πρωτοβουλίες αναφορικά με άλλα είδη οντοτήτων, όπως τα ιδρύματα.

3.7. Ιδιαίτερα χρήσιμο και επικροτούμενο είναι το γεγονός ότι η πρόταση οδηγίας προβλέπει την απόκτηση νομικής προσωπικότητας και νομικής ικανότητας από τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία κατά την καταχώριση του εκάστοτε ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου σε ένα κράτος μέλος. Μόλις εγκατασταθεί σε ένα κράτος μέλος, το ευρωπαϊκό διασυνοριακό σωματείο θα αναγνωρίζεται αυτόματα και θα είναι σε θέση να ασκεί δραστηριότητες σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών δραστηριοτήτων, επιτρέποντας έτσι στα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία να απελευθερώσουν το πλήρες κοινωνικό και οικονομικό δυναμικό τους στην ΕΕ.

3.8. Τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία θα συνυπάρχουν με άλλα σωματεία εθνικού χαρακτήρα σε επίπεδο κρατών μελών. Για θέματα που δεν καλύπτονται από την πρόταση οδηγίας, όπως η φορολογική μεταχείριση, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία με τον ίδιο τρόπο με τα αντίστοιχα εθνικά μη κερδοσκοπικά σωματεία, σεβόμενα τις παραδόσεις κάθε κράτους μέλους στον τομέα αυτόν και χωρίς να επηρεάζουν τα ήδη υφιστάμενα σωματεία.

3.9. Οι νέοι κανόνες θα επιτρέψουν την ταχεία αναγνώριση αυτής της νέας νομικής μορφής σε ολόκληρη την Ένωση μέσω του «πιστοποιητικού ECBA» αμέσως μετά την καταχώριση ενός ευρωπαϊκού διασυνοριακού σωματείου σε κάποιο κράτος μέλος· επιπλέον, θα προβλέπουν εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη μεταφορά της καταστατικής έδρας, επιτρέποντας έτσι στα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία να αξιοποιούν πλήρως τα οφέλη της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, αγαθών και κεφαλαίων στην Ένωση.

3.10. Τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία θα απολαμβάνουν πλήρως τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος καταχώρισης, επωφελούμενα από την ελεύθερη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο δραστηριοποιούνται.

3.11. Η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να αυξηθεί η διαθεσιμότητα δεδομένων σχετικά με τις οντότητες που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία, προκειμένου να βελτιωθούν οι πληροφορίες και οι γνώσεις σχετικά με τις πολυάριθμες μορφές σύστασης μη κερδοσκοπικών οντοτήτων, και ενθαρρύνει τη δημιουργία κατάλληλων και συγκρίσιμων μητρώων και στατιστικών συστημάτων. Τα μητρώα και τα συστήματα ταξινόμησης των κερδοσκοπικών σωματείων πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή της κατάχρησης των πλεονεκτημάτων που χορηγούνται στα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία, αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για την επιβολή περιορισμών, όπως σαφώς προβλέπεται στο άρθρο 15 της πρότασης οδηγίας.

3.12. Μαζί με την πρόταση οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε επίσης κανονισμό τεχνικού χαρακτήρα για την τροποποίηση των κανονισμών σχετικά με το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και με την ενιαία ψηφιακή πύλη, ώστε να καταστεί δυνατή η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών μέσω του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και να πραγματοποιούνται ψηφιακές λειτουργίες μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης, με αποτέλεσμα να μπορεί το κοινό να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

3.13. Η ΕΟΚΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη δημιουργία και τη λειτουργία μιας ενιαίας ψηφιακής πύλης που θα παρέχει στους πολίτες, στις επιχειρήσεις και στα νομικά πρόσωπα εκτός των επιχειρήσεων εύκολη πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας πληροφορίες, αποδοτικές διαδικασίες και αποτελεσματικές υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων σε σχέση με τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες που ισχύουν για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τα νομικά πρόσωπα.

Βρυξέλλες, 17 Ιανουαρίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Oliver RÖPKE